

Nawigator

RAPORT

Ubezpieczeniowy

Wyzwania pogodowe

Partner:

Unilink
LIDER UBEZPIECZEŃ

SPIIS TREŚCI

Wstęp

09 Wyzwania klimatyczne w Polsce

1. Wzrost temperatury
2. Opady deszczu
3. Silne wiatry, huragany, fale ciepła i chłodu

13 Kluczowe zagrożenia pogodowe dla Polski

1. Niszczycielska siła wiatru
2. Żywiół wody
3. Grom z jasnego nieba
4. Straty w wyniku niepożądanych zjawisk pogodowych

20 Zagrożenia dla rolnictwa

1. Susza
2. Przymrozki wiosenne, grad, deszcz nawalny
3. Powodzie
4. Huraganowe wiatry

24 Ubezpieczenia w kontekście zmian klimatycznych

1. Straty a wysokość składki ubezpieczeniowej
2. Pieniądze i wsparcie w kryzysie
 - Dodatkowe świadczenia: koszty najmu lokalu zastępczego, uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, akcji ratowniczej
3. Ubezpieczenia od skutków zjawisk pogodowych, a wyłączenia i ograniczenia odpowiedzialności
 - a) Trzy obszary ubezpieczeń majątkowych
 - b) Wyłączenia, ograniczenia i limity odpowiedzialności ubezpieczeniowej
4. Skuteczność ochrony ubezpieczeniowej

32 Podsumowanie

34 Bibliografia

Hasło „zmiana klimatu” w mediach, ale też w dyskursie publicznym, odmieniane było już wielokrotnie przez wszystkie przypadki. Budzi też ogromne emocje, bo wiąże się z realnymi zagrożeniami, zarówno dla środowiska, jak i dla nas samych – naszego zdrowia, a także, o czym czasem zapominamy, naszego mienia.

ZMIANA KLIMATU A UBEZPIECZENIA

Przeciwdziałanie zmianie klimatu jest ogromnym wyzwaniem dla wielu środowisk. Klimatologów interesuje głównie analiza ekstremalnych zjawisk pogodowych, które wywołują, m.in. huragany*, fale mrozów oraz gorąca, trąby powietrzne, deszcze nawalne, powódzie czy susze. Szukają oni sposobów na to, by móc przewidzieć nadchodzące kataklizmy i w porę ostrzec przed nimi tych, którzy będą musieli się z nimi zmierzyć.

Zmiana klimatu jest istotna, także dla wielu naukowców z różnych dziedzin, którzy szukają nowych rozwiązań na pozyskiwanie energii w sposób zrównoważony dla środowiska, czy też innowacyjnych, przyjaznych klimatowi materiałów, metod produkcji pozwalających na oszczędność energii oraz wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu. Wszystko po to, by minimalizować ryzyko dalszych zmian klimatycznych.

Zmiana klimatu jest też ogromnym wyzwaniem dla rządów, które zmuszone są do podejmowania inicjatyw edukacyjnych i legislacyjnych mających na celu modyfikację postaw i zachowań przyczyniających się do tych zmian. Rządy zmuszone są także do tworzenia programów wczesnego ostrzegania przed nadchodzącymi zagrożeniami pogodowymi. Każdy z nas z pewnością zauważył, że tzw. alerty RCB coraz częściej przychodzą na nasze telefony, przyczyniając się także do wzrostu świadomości istniejących zagrożeń.

Co może zrobić przeciętny Kowalski w obliczu zmiany klimatu? Z jednej strony oczywiście modyfikować swoje zachowania konsumenckie, zgodnie z zaleceniami naukowców i obowiązującym prawem. Jednak w ten sposób może jedynie zredukować ryzyko, że ta zmiana go dotknie. Nie jest w stanie w pełni uniknąć ryzyka, że zagrozi jego zdrowiu czy mieniu.

I tu właśnie, jako firma z sektora doradztwa ubezpieczeniowego upatrujemy swoją misję.

Z jednej strony, niniejszym raportem, chcemy zwiększyć świadomość zagrożeń jakie niesie zmiana klimatu i w ten sposób zmotywować Polaków do tego, by solidarnie i konsekwentnie im przeciwdziałali. Z drugiej strony, pokazać, że ubezpieczenie mienia przed skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych, to ważny element przygotowania się na stawienie im czoła.

Celem Unilink i naszych Agentów jest bowiem edukacja Polaków na temat tego, jakie ubezpieczenia i jakie zapisy w umowach ubezpieczeniowych są istotne z punktu widzenia skutecznej ochrony przed skutkami zmiany klimatu. Tym bardziej, że jak wykazują dane z raportu, ubezpieczenia takiego potrzebuje coraz więcej Polaków.

Igor Rusinowski

Prezes Unilink S.A.

ZMIANA KLIMATU A WYZWANIA POGODOWE DLA POLSKI

Współczesna zmiana klimatu, mająca postać globalnego ocieplenia, jest bardzo dobrze udokumentowana nie tylko pomiarami, analizami i publikacjami naukowymi. Globalne ocieplenie potwierdzają zarówno coraz wyraźniej widoczne zmiany w środowisku naturalnym, jak również ekstremalne zjawiska, których występowania, czy wzrostu intensywności lub częstotliwości nie można wytłumaczyć niczym innym, jak tym wspomnianym ociepleniem.

Opublikowany w 2021 roku 6 Raport I Grupy Roboczej Międzyrządowego Zespołu Ekspertów ds. Zmiany Klimatu [IPCC WG1] jednoznacznie stwierdza, że globalne ocieplenie jest zjawiskiem występującym zarówno w przyziemnej warstwie atmosfery, jak i w całej kolumnie troposfery. Silnemu ociepleniu uległy w ostatnich dekadach także górne warstwy wszechoceanu. Ponieważ wszystkie te komponenty wzajemnie ze sobą oddziałują, proces ocieplenia staje się coraz intensywniejszy. Raporty dwóch pozostałych grup roboczych IPCC [WG2 i WG3] identyfikują występowanie skutków globalnego ocieplenia w najważniejszych przyrodniczych i gospodarczych systemach ziemskich, co ma w konsekwencji istotny wpływ na bezpieczeństwo ludzi – zarówno ich zdrowia i życia, jak i prowadzonej przez nich działalności gospodarczej. Nie bez znaczenia w tej dyskusji jest także opublikowany w 2021 roku, przed Kongresem Światowej Organizacji Meteorologicznej [WMO], raport WMO na temat zagrożeń wynikających z występowania ekstremalnych zdarzeń meteorologicznych, hydrologicznych i klimatycznych, dla życia i zdrowia człowieka oraz dla prowadzonej przez człowieka działalności gospodarczej.

Ekstremalne zdarzenia meteorologiczne, hydrologiczne i klimatyczne o charakterze katastrofy występowały zawsze. Jednocześnie niezależnie od ludzkiej działalności będą one występować także w przyszłości. Niestety dane zgromadzone w globalnych bazach danych dedykowanych katastrofom, pokazują jednoznacznie, że liczba takich zdarzeń wzrasta w sposób dramatyczny, w każdej kategorii zdarzenia [tj. w zależności od czynnika ją powodującego]. Najsilniej wzrasta jednak liczba katastrof wywołanych czynnikiem klimatycznym. W tej kategorii najbardziej istotnymi przyczynami katastrof są fale upałów i długotrwały brak opadów, czyli susze. Katastrofy powodują także m.in.: rozległe, ale także punktowe i krótkotrwałe, wydajne opady, silne wiatry oraz wezbrania sztormowe. Nie bez znaczenia są także bardzo gwałtowne i drastyczne zmiany pogody. Procesy natury geofizycznej, jak trzęsienia ziemi i wybuchy wulkanów, mogą także być powodem wystąpienia katastrof. W tym wypadku mamy najczęściej do czynienia z katastrofami „pierwotnymi” wywołanymi samym zjawiskiem geofizycznym, jak i katastrofami „wtórnymi” wywołanymi przez zjawiska wygenerowane procesem geofizycznym, jak np. fale tsunami.

Wszystkie te zdarzenia stanowią zagrożenie dla człowieka, powodują utratę zdrowia i życia, wyrządzają

rozległe i czasami bardzo wysokie straty materialne, czy środowiskowe. Jest cechą charakterystyczną, że katastrofy występujące na obszarach słabiej rozwiniętych ekonomicznie i słabej organizacji służb państwowych są w zdecydowanej większości przyczyną niezwykle wysokiej śmiertelności, podczas gdy straty materialne, choć sięgają nawet 100% infrastruktury, nie mają wysokiej wartości materialnej. Zupełnie odwrotnie wyglądają te relacje w krajach wysokorozwiniętych o dobrze zorganizowanych systemach ratownictwa i bezpieczeństwa. Tam straty ludzkie są znikome, natomiast straty materialne olbrzymie.

W Polsce od lat obserwujemy wzrost liczby zjawisk ekstremalnych, zarówno tych meteorologicznych, jak i klimatycznych. Ekstremalne zjawiska meteorologiczne powodują w Polsce powstawanie zagrożeń hydrologicznych, jakimi są podtopienia i powodzie oraz wezbrania sztormowe. Opady deszczy, w połączeniu z przekształceniem terenu przez człowieka, mogą przyczynić się także do powstawania osuwisk, które niszczą infrastrukturę i zagrażają życiu człowieka.

Dlatego tak ważny jest bieżący monitoring klimatu oraz prognozowanie jego ewolucji w kilku horyzontach czasowych, co pozwala podejmować decyzje o różnym znaczeniu dla państwa, gospodarki i człowieka. Trzeba bowiem pamiętać, że „perspektywy” klimatyczne nie są dobre. Polska może w perspektywie kilku najbliższych dekad być coraz bardziej narażona na zagrożenia, wynikające m.in. ze wzrostu liczby intensywnych opadów, oddzielonych od siebie długotrwałymi okresami bezopadowymi, niemal podwojenia się liczby fal upałów i trwałego występowania w okresie lata tzw. tropikalnych nocy, częstszego występowania silnych wiatrów oraz wzrostu ich niszczycielskiej siły itd.**

Z tego punktu widzenia działania zmierzające do minimalizacji ryzyka mają olbrzymie znaczenie. Jedną z form takiego działania jest edukacja poprzez informowanie oraz ostrzeganie przed zagrożeniami. To podstawowe zadania Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB od chwili powołania służb meteorologicznych i hydrologicznych przez ojców-założycieli II Rzeczypospolitej.

**Prof. Mirosław Miętus,
Zastępca Dyrektora IMGW-PIB, Stały Przedstawiciel Polski w WMO**

ZMIANA KLIMATU A EKONOMIA

Nasilające się z roku na rok ekstremalne zjawiska pogodowe, skutkują zarówno ofiarami w ludziach, jaki i bardzo często ogromnymi stratami materialnymi. W takich przypadkach wsparcie władz samorządowych lub państwowych, o które, jak wynika z badania PIU, zwróciłoby się ponad 50% respondentów mieszkających na terenach szczególnie narażonych na takie zdarzenia, mogłoby nie wystarczyć [PIU, 2021b, s. 50].

W zależności od sytuacji i pod odpowiednimi warunkami, poszkodowani w wyniku klęsk żywiołowych mogą liczyć na pomoc w wysokości 6 tys. zł, 20 tys. zł lub 200 tys. zł. Pieniądze te służą pokryciu najpilniejszych wydatków, ale z pewnością koszt remontu czy odbudowy zniszczonego budynku mieszkalnego (szczególnie w warunkach tak dużej inflacji), zdecydowanie przekroczy kwotę wsparcia. Dlatego też, poza działaniami prewencyjnymi – które mają zmniejszyć prawdopodobieństwo szkody lub jej rozmiarów, warto rozważyć zawarcie polisy i przeniesienie części skutków zdarzeń na zakład ubezpieczeń.

To właśnie sektor ubezpieczeń, zdaniem pracowników Katedry Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, odgrywa znaczącą rolę w kontekście zmian klimatycznych i nasilających się ekstremalnych zjawisk pogodowych. Ubezpieczyciele, z jednej strony dysponują bazą danych o skutkach katastrof potrzebnych do ich analizy i w efekcie premiują takie budynki i konstrukcje, które pozwalają na redukcję zagrożeń, z drugiej strony rynek ubezpieczeniowy to również działania edukacyjne, gdzie w oparciu o najprostszy dokument jakim jest analiza potrzeb klienta [APK], definiowane są te sytuacje, które dla przeciętnego właściciela domu, są w kategorii „ale to się u NAS nigdy nie zdarzyło”. I to prowadzi do zawarcia umów ubezpieczenia, które pozwalają na zrealizowanie najważniejszej funkcji zakładów ubezpieczeń, z punktu widzenia bezpieczeństwa finansowego Polaków – pokrycie w całości lub w znacznej części finansowych skutków realizacji ryzyk pogodowych. Ponadto doświadczenie ubezpieczycieli w procesie likwidacji szkód, w tym doradztwo na etapie odbudowy mienia, pozwala na ograniczenie kosztów i zwiększenie bezpieczeństwa nowych inwestycji.

dr Aleksandra Hęćka-Sadowska,
Katedra Ubezpieczeń, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Wyzwania klimatyczne w Polsce

Polska – podobnie jak inne regiony świata – musi stawić czoła rozległym konsekwencjom współczesnych zmian klimatu, które, zdaniem ekspertów, będą nasilać się w kolejnych latach. Jedną z takich konsekwencji jest występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, których powstawanie i stopień intensywności łączone są między innymi ze skutkami globalnego ocieplenia [National Academies 2019].

WYZWANIE: wzrost temperatury

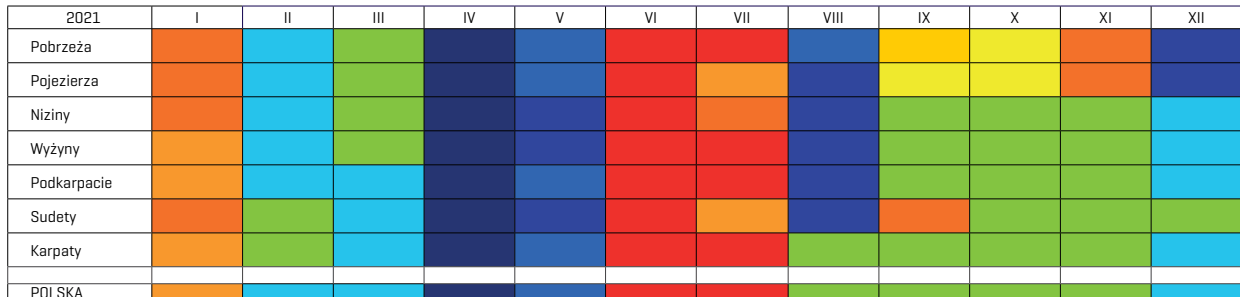
Dane publikowane przez IMGW wskazują, że również w Polsce można zauważyć postępujące skutki globalnego ocieplenia [IMGW 2021]. Instytut alarmuje, że średnia temperatura w ostatnich latach wzrasta we wszystkich regionach Polski. Ponadto, mimo, że rok 2021 został zaliczony do „normalnych” pod względem termicznym, okres od czerwca do sierpnia 2021 roku, uznano za czwarte najcieplejsze lato w Polsce od połowy

XX w. [IMGW 2021]. Na wystąpienie ekstremalnie wysokich temperatur, według IMGW najbardziej narażone są województwa zachodnie: dolnośląskie, opolskie, lubuskie, wielkopolskie i zachodniopomorskie. Z kolei ryzyko wystąpienia ekstremalnie niskich temperatur, dotyczy szczególnie województw południowo-wschodnich tj. małopolskiego, podkarpackiego oraz lubelskiego.

Wykres 1. Klasyfikacja warunków termicznych w Polsce od 1951 r. – dane IMGW

Wykres 2. Klasyfikacja warunków termicznych w poszczególnych miesiącach, według regionów w Polsce w 2021– dane IMGW

kwantyle [%]	charakter termiczny miesiąca	kwantyle [%]	charakter termiczny miesiąca
> 0,95	ekstremalnie ciepłe	0,30 - 0,40	lekko chłodny
0,90 - 0,95	anomalnie ciepłe	0,20 - 0,30	chłodny
0,80 - 0,90	bardzo ciepły	0,10 - 0,20	bardzo chłodny
0,70 - 0,80	ciepły	0,05 - 0,10	anomalnie chłodny
0,60 - 0,70	lekko ciepły	< 0,05	ekstremalnie chłodny
0,40 - 0,60	normalny		

WYZWANIE: opady deszczu

Rok 2021 został przez IMGW zaliczony do lat normalnych pod względem ilości opadów [IMGW 2021], jednakże sytuacja związana z opadami była zróżnicowana w poszczególnych rejonach Polski. Na niektórych obszarach zanotowano deficyt opadów dochodzący do 20% w porównaniu do normy wieloletniej [środkowa część Wybrzeża i Pomorza], a w innych - opady wyższe od 10% do 30%

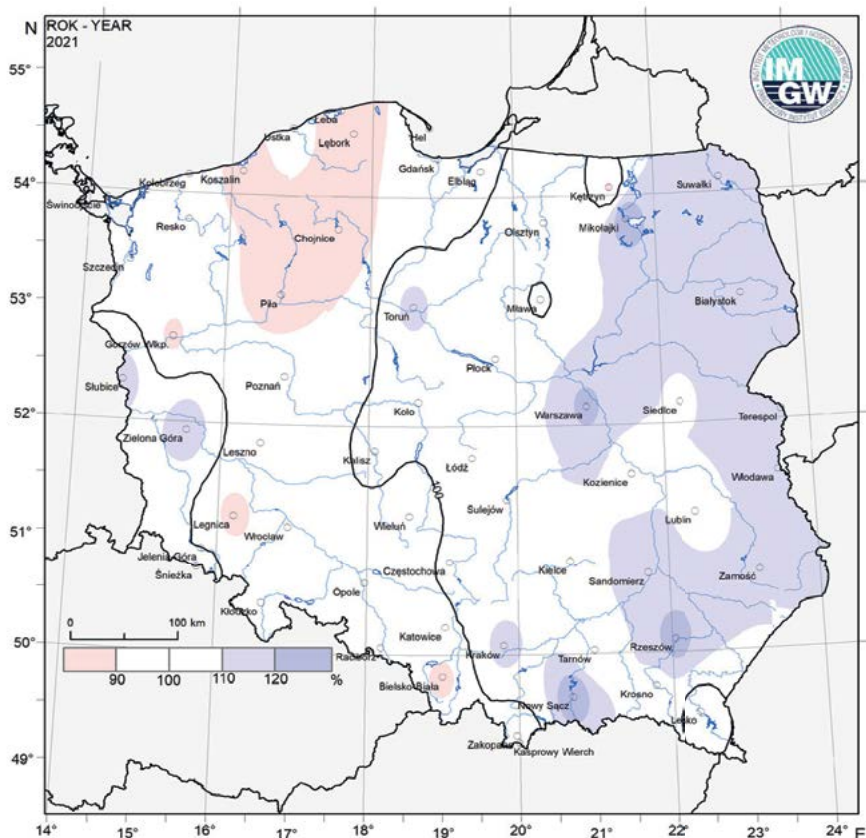
w porównaniu do normy z lat 1991-2020 [wschodnia część kraju]. Dodatkowo, w trakcie wiosny i lata wystąpiły liczne przypadki gwałtownych i wydajnych opadów, które w różnych regionach spowodowały lokalne wezbrania i podtopienia. Takie zdarzenia miały miejsce w kilku polskich miastach np. Szczecinie czy Poznaniu, a ich konsekwencją były tzw. szybkie powodzie miejskie.

Ekspert ubezpieczeniowy radzi

„O ubezpieczeniu przed skutkami powodzi, zazwyczaj myślą osoby mieszkające na terenach zalewowych, blisko rzek, których koryto ma tendencję do zmiany. Niestety ekstremalne zjawiska pogodowe wywołane zmianą klimatu powodują to, że powodzie zaczynają dotyczyć rejonów dotąd uznawane za bezpieczne. Ponadto, do podtopień domów czy samochodów, dochodzi także w wyniku coraz częściej występujących deszczy nawałnych, które przyczyniają się do wystąpienia wód nie tylko z rzek, ale także innych akwenów stojących. Na powodzie błyskawiczne, szczególnie narażeni są mieszkańcy terenów zabudowanych. Obserwujemy wzrost zapytań o tego typu ubezpieczenia po wystąpieniu lokalnych kataklizmów. Warto jednak zadbać wcześniej o odpowiednie ubezpieczenie, ze względu na obowiązujący okres karencji w przypadku szkód na skutek powodzi.

Monika Włodarczyk, agentka ubezpieczeniowa z woj. podkarpackiego

Opady atmosferyczne w 2021 roku względem normy wieloletniej [1991-2020] [w %]

WYZWANIE: silne wiatry, huragany, fale ciepła i chłodu

Od kilku lat dnotowywany jest także wzrost zagrożenia związany z oddziaływaniem silnych wiatrów [IMGW 2021]. Największe ryzyko pojawienia się tego typu zjawisk występuje rokrocznie w okresie od października do marca. W 2021 roku zaobserwowano zauważalny wzrost częstości występowania wiatrów o prędkościach przekraczających 15 m/s, czyli wiatrów uznawanych za niebezpieczne i stanowiących podstawę do wydania ostrzeżeń me-

teorologicznych co najmniej 1 stopnia [IMGW 2021]. Możliwymi konsekwencjami wystąpienia silnych wiatrów są uszkodzenia budynków, zrywanie dachów, niszczenie zabudowań, szkody w drzewostanie, łamanie gałęzi czy drzew wraz z ich całkowitym wyrwaniem, a także utrudnienia komunikacyjne [Klasyfikacja Stopni Groźnych Zjawisk Meteorologicznych, IMGW].

“ Ekspert ubezpieczeniowy radzi

„Ubezpieczając dom czy gospodarstwo, jesteśmy w stanie zapewnić sobie środki niezbędne do remontu nieruchomości po przejściu silnego wiatru. Warto zadbać o ubezpieczenie nieruchomości zwłaszcza wtedy, gdy nasz dom znajduje się w wyjątkowo wietrznym regionie, dodatkowo mocno zadrzewionym – zerwany dach czy upadek złamanych drzew na dom lub elementy działki, to tylko niektóre z możliwych szkód, pokrywanych w ramach ubezpieczenia. Warto zaznaczyć, że ochrona z tytułu silnego wiatru czy huraganu nie wymaga wykupienia rozszerzenia do polisy – takie zdarzenia są objęte odpowiedzialnością w ramach standardowych zapisów Ogólnych Warunków Ubezpieczenia [OWU].”

Ksenia Lichańska, agentka ubezpieczeniowa z woj. małopolskiego

Analizy IMGW pokazują także przestrzen-ny rozkład ekstremalnych zdarzeń pogodowych i klimatycznych w Polsce, z podziałem na poszczególne lokalizacje ich występowania. Zjawiska te miały różny zasięg - od ściśle lokalnego po ogólnopolski, różny był także czas ich trwania. W 2021 roku najgroźniejszymi zjawiskami ekstremalnymi były: fala chłodu (styczeń / luty / kwiecień / maj / grudzień, łącznie 85 dni), susza (marzec / październik, łącznie 62 dni), fala ciepła (marzec / lipiec / grudzień, łącznie 64 dni)

W wyniku wybranych zdarzeń, IMGW zanotowało następujące zakłócenia: połamane gałęzie i drzewa [w szczególności: woj. podkarpackie, małopolskie, świętokrzyskie lubelskie], podtopienia [w szczególności woj. wielkopolskie i małopolskie], uszkodzenia i zniszczenia budynków mieszkalnych i gospodarczych [w szczególności: woj. lubelskie, wielkopolskie i małopolskie], uszkodzone pojazdy [w szczególności: woj. lubelskie, małopolskie i wielkopolskie], zniszczone uprawy i sady [w szczególności woj. małopolskie].

Ekspert ubezpieczeniowy radzi

„Koszt ubezpieczenia od skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych, to często ułamek kosztów, jakie musi ponieść potencjalna ofiara tych zjawisk. Na koszty te, składają się nie tylko straty konkretnego mienia, ale też te związane z pracami porządkowymi, niezbędnymi po przejściu huraganu, deszczu, czy pożaru spowodowanego przez piorun. Wiele strat powstaje także w trakcie działań podejmowanych przez odpowiednie służby np. zalanie mienia w trakcie działań ratowniczo - gaśniczych Straży Pożarnej. Źle pojmowana oszczędność może w tym przypadku okazać się szczególnie kosztowna.”

Marcin Limanowski, agent ubezpieczeniowy z woj. mazowieckiego

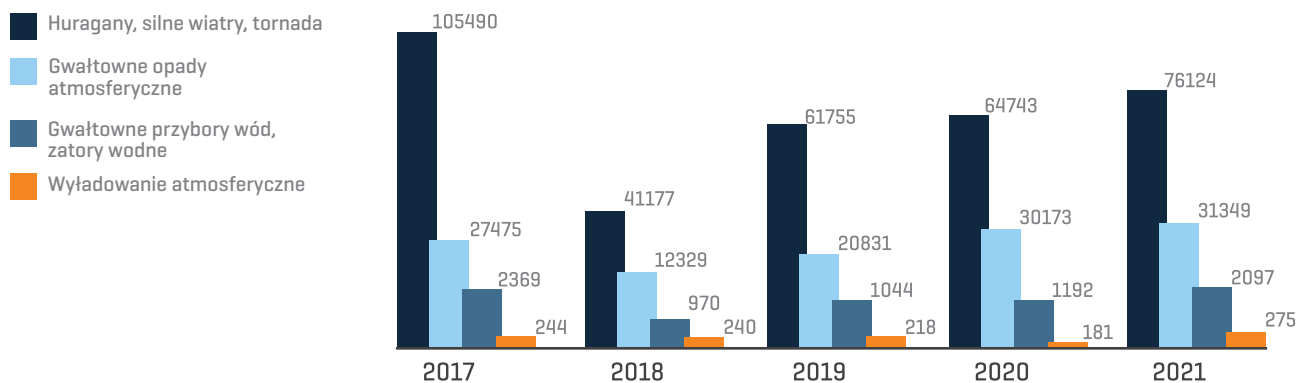

Kluczowe zagrożenia pogodowe dla Polski

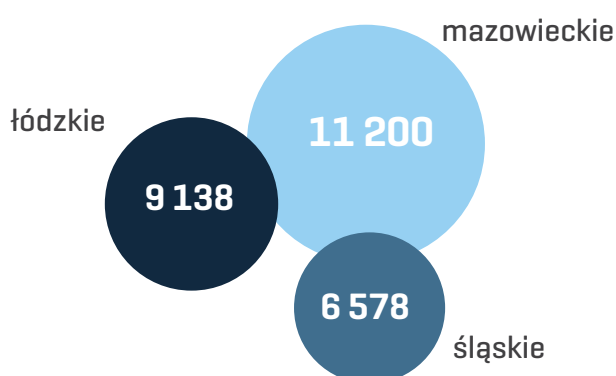
W ciągu ostatnich pięciu lat (2017-2021) Państwowa Straż Pożarna odnotowała 480 276 miejscowych zagrożeń związanych z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi, najwięcej – 61 716 – w województwie mazowieckim. Drugim regionem pod względem liczby miejscowych zagrożeń było województwo śląskie (57 999), a trzecim małopolskie (47 094).

INTERWENCJE STRAŻY POŻARNEJ - OGÓŁEM

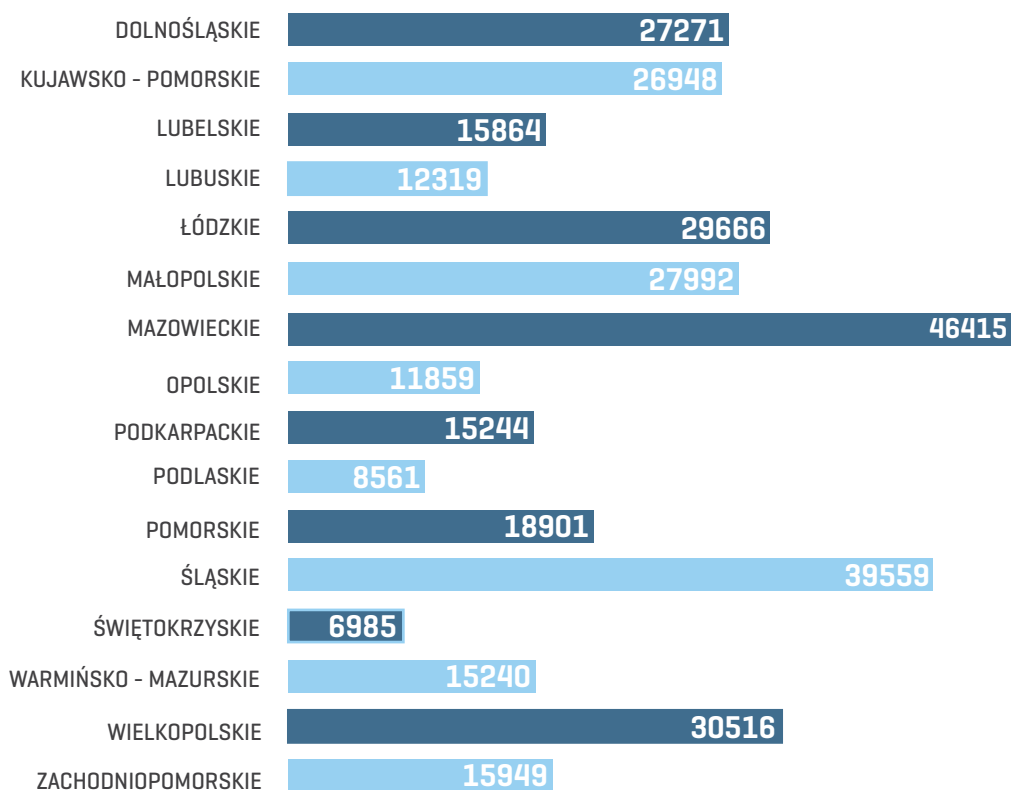
Zagrożenie: Niszczycielska siła wiatru

Najwięcej interwencji było spowodowanych huraganami, silnymi wiatrami i tornadami [349 289 zagrożeń, co stanowi 73% interwencji]. Najwięcej zdarzeń związanych z tym zagrożeniem zostało odnotowanych w 2017 r. [105 490 – 78% miejscowych zagrożeń]. W 2018 r. liczba ta spadła do 41 177, jednak w ciągu ostatnich 4 lat obserwujemy ponowy, stały wzrost liczby zagrożeń związanych z tymi zjawiskami pogodowymi.

Trzy województwa, w których najczęściej występowały lokalne zagrożenia spowodowane huraganami, silnymi wiatrami i tornadami w 2021 roku, to województwa: mazowieckie [11 200], łódzkie [9 138], śląskie [6 578]. Średnia liczba interwencji związanych z huraganami w latach 2017-2021 była najwyższa w województwie mazowieckim [9 283].

INTERWENCJE STRAŻY POŻARNEJ - HURAGANY 2017 - 2021

Natomiast, jeśli weźmiemy pod uwagę powierzchnię województw, to liczba zagrożeń miejscowych, w przeliczeniu na 1000km², okazuje się największa w województwie śląskim [642 zdarzenia/1000 km²], a następnie w województwach małopolskim [369/1000 km²] oraz łódzkim [326/1000 km²]. Najwięcej zdarzeń w stosunku do powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych odnotowano w województwie: kujawsko-pomorskim [5,5/km²], małopolskim [5,4/km²] i łódzkim [5,3/km²].

Ekspert ubezpieczeniowy radzi

„Każdy kierowca wie, że ubezpieczenie OC jest obowiązkowe. Nie każdy pamięta o tym, że pokrywa ono jedynie szkody, jakie nasz pojazd wyrządzi innym pojazdom lub osobom trzecim uczestniczącym w zdarzeniu, które spowodowaliśmy, ale już nie nasze własne. Ci, którzy mają tego świadomość, często mimo to rezygnują z zakupu ubezpieczenia AC (AutoCasco), bo zakładają, że są dobrymi kierowcami i ewentualny wypadek będzie z winy innego uczestnika ruchu, a zatem ich własne szkody zostaną pokryte z cudzego OC. Abstrahując od tego, że takie myślenie jest mocno życzeniowe, warto pamiętać, że AC chroni także nasz pojazd przed zjawiskami pogodowymi. Uszkodzenia samochodu spowodowane przez uderzenie pioruna, wiatr, grad, lawinę, upadek drzew lub masztów czy deszcze nawalne i powódź, mogą zostać pokryte wyłącznie w ramach dobrowolnego ubezpieczenia AC.”

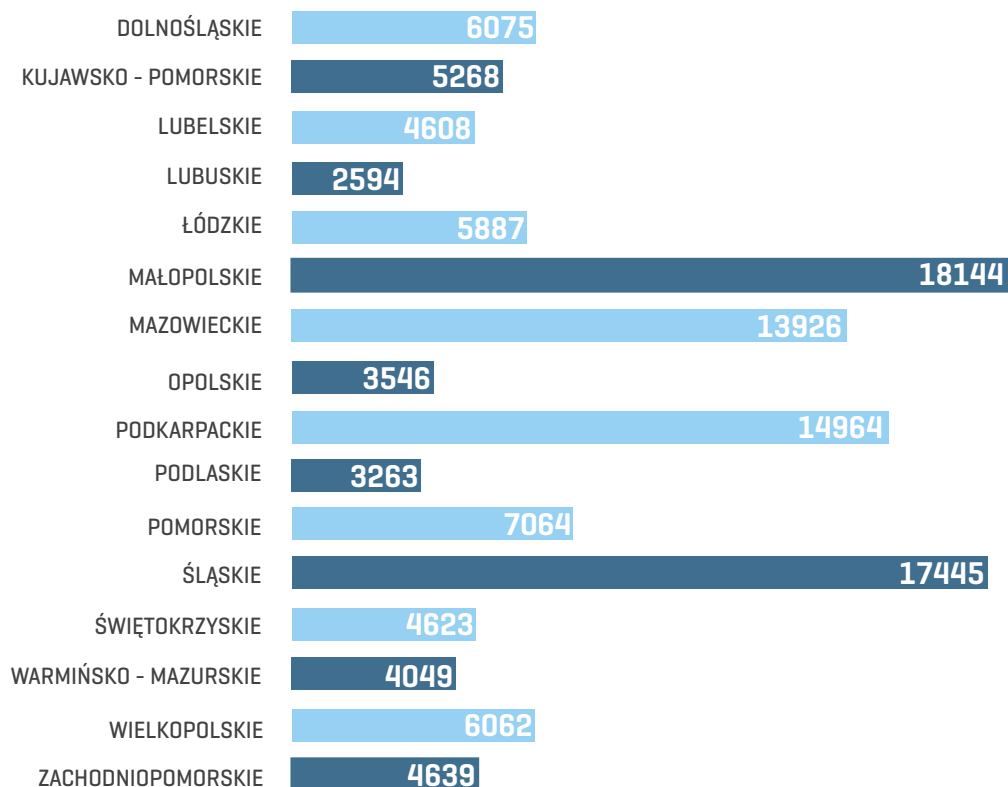
Marcin Limanowski, agent ubezpieczeniowy z woj. mazowieckiego

Zagrożenie: żywioł wody

Gwałtowne opady atmosferyczne były drugą najczęstszą przyczyną interwencji PSP związanych z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi [122 157 – 25% tego typu zdarzeń]. Najwięcej zdarzeń odnotowano w 2021 r. – 31 349 [czyli 29% miejscowych zagrożeń w tym roku]. Podobnie jak w przypadku silnego wiatru, liczba interwencji związanych z tym zagrożeniem w skali kraju rośnie od 2018 r.

INTERWENCJE STRAŻY POŻARNEJ - OPADY 2017 - 2021

W niektórych województwach interwencje spowodowane gwałtownymi opadami atmosferycznymi były wyraźnie częstsze. W ciągu ostatnich pięciu lat, największa średnia ilość takich zagrożeń wystąpiła w województwie małopolskim (3 629), śląskim (3 489) oraz podkarpackim (2 993). Najwyższy stosunek ilości zdarzeń do po-

wierzchni obserwujemy w województwie śląskim (283/1000 km²), małopolskim (239/1000 km²) oraz podkarpackim (168/1000 km²). Najwyższy stosunek liczby zdarzeń do powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych odnotowano w województwach małopolskim (3,5/km²), podkarpackim (3,2/km²) oraz śląskim (2,1/km²).

Ekspert ubezpieczeniowy radzi

„Ochrona ubezpieczeniowa odnosząca się do szkód spowodowanych żywiołem wody, to nie tylko powódź czy silne opady deszczu, ale także szkody wynikające ze spływu wód po zboczach czy przesiąkania wód gruntowych i opadowych, w sytuacji, w której zjawisko to było bezpośrednim następstwem powodzi lub zalania wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych.”

Karolina Kowalewska, agentka ubezpieczeniowa z woj. pomorskiego

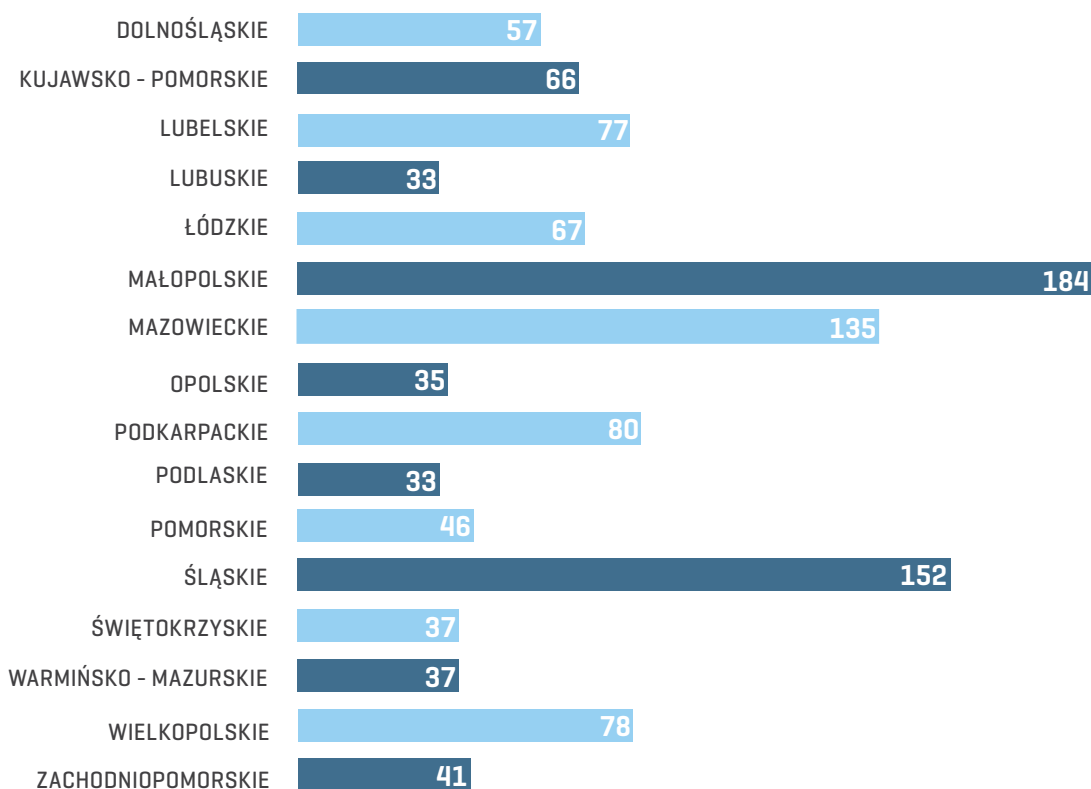

Zagrożenie: grom z jasnego nieba

Wyładowania atmosferyczne odpowiadają za jedynie 0,25% wszystkich zdarzeń odnotowanych w statystykach PSP. W ciągu ostatnich pięciu lat było to 1158 interwencji w skali kraju. Ilość interwencji kształtowała się w poszczególnych latach na różnym poziomie – między 181 w 2020, a 275 w 2021 roku. Najwięcej miejscowych zagrożeń związanych z wyładowaniami atmo-

sferycznymi, odnotowano w województwach: małopolskim [184], śląskim [152] oraz mazowieckim [135]. W odniesieniu do powierzchni, zdarzenia występowały najczęściej w województwach śląskim [2,5/1000 km²] oraz małopolskim [2,4/1000 km²].

INTERWENCJE STRAŻY POŻARNEJ - WYŁADOWANIA ATMOSFERYCZNE 2017 - 2021

Ekspert ubezpieczeniowy radzi

„Nie każdy budynek wyposażony jest w instalację odgromową. Prawo budowlane obowiązuje inwestora do wykonania takiej instalacji jedynie dla budynków powyżej 500 mkw powierzchni i wyższych niż 15 m oraz dla budynków zlokalizowanych na terenie, gdzie wskaźnik zagrożenia piorunowego obliczony zgodnie z normą [PN/E5003/01] przekracza określoną wartość, jak również budynków zbudowanych z materiałów łatwopalnych np. z drewna. W razie uderzenia pioruna w dom bez takiej instalacji, pojawia się ryzyko powstania pożaru, bądź uszkodzeń elektrycznych. To dlatego warto rozważyć ubezpieczenie swojej nieruchomości, szczególnie jeśli dom nie jest wyposażony w instalację odgromową – nie tylko wtedy, gdy mieszkamy w rejonie szczególnie narażonym na silne wyładowania atmosferyczne. Piorun może bowiem uderzyć w każdym miejscu i o każdym czasie.”

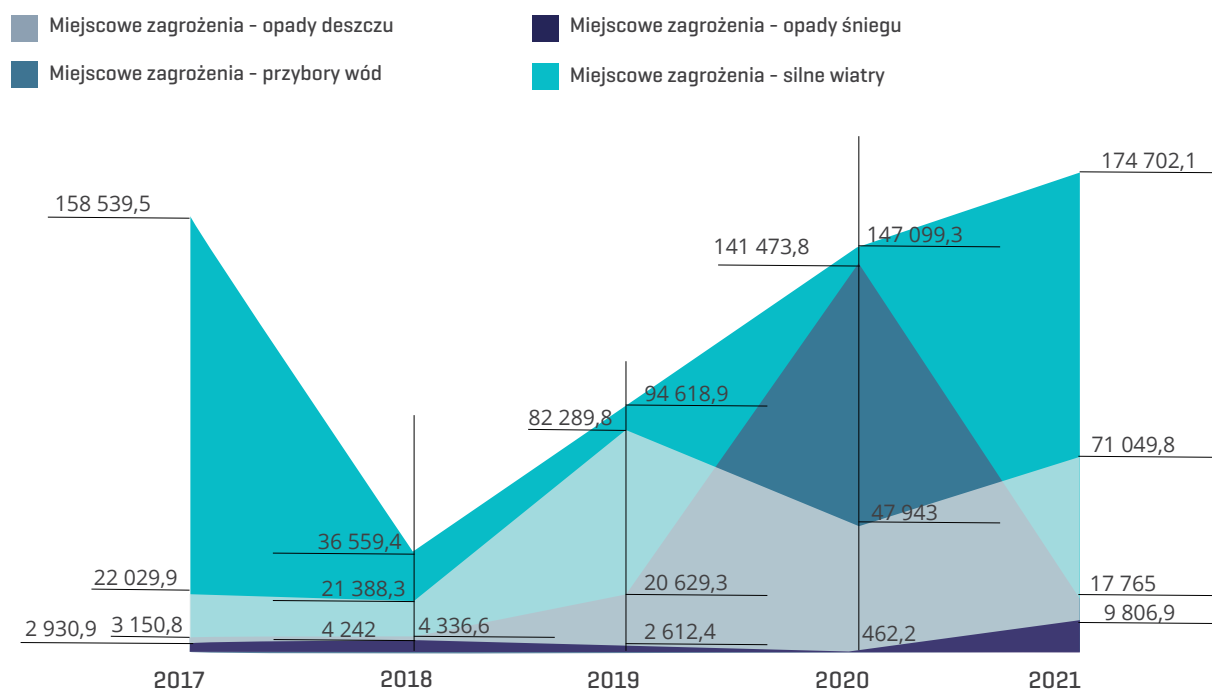
Maciej Łoboz, specjalista produktowy Unilink

Miliardowe straty w wyniku niepożądanych zjawisk pogodowych

Jak wynika z danych PSP, w latach 2017-2021 wysokość strat spowodowanych miejscowymi zagrożeniami wyniosła 1 063 659 900 zł w skali kraju. Średnia roczna suma strat dla ostatnich pięciu lat wyniosła 212 731 980 zł.

STRATY ŁĄCZNIE [w tys. zł] - WSZYSTKIE WOJEWÓZTWA

Suma strat z ostatnich 5 lat

176 148 800 zł

Największe straty odnotowano w województwie podkarpackim – suma strat z ostatnich 5 lat to 176 148 800 zł. W województwie mazowieckim było to 147 066 200 zł, a w województwie zachodniopomorskim – 137 435 700 zł.

Największe straty zostały spowodowane silnymi wiatrami – w latach 2017-2021 wyniosły 611 519 200 zł. Największa suma strat została odnotowana w województwie zachodniopomorskim [112 164 800 zł], następnie w województwach dolnośląskim [64 759 400 zł] oraz kujawsko - pomorskim [62 196 600 zł].

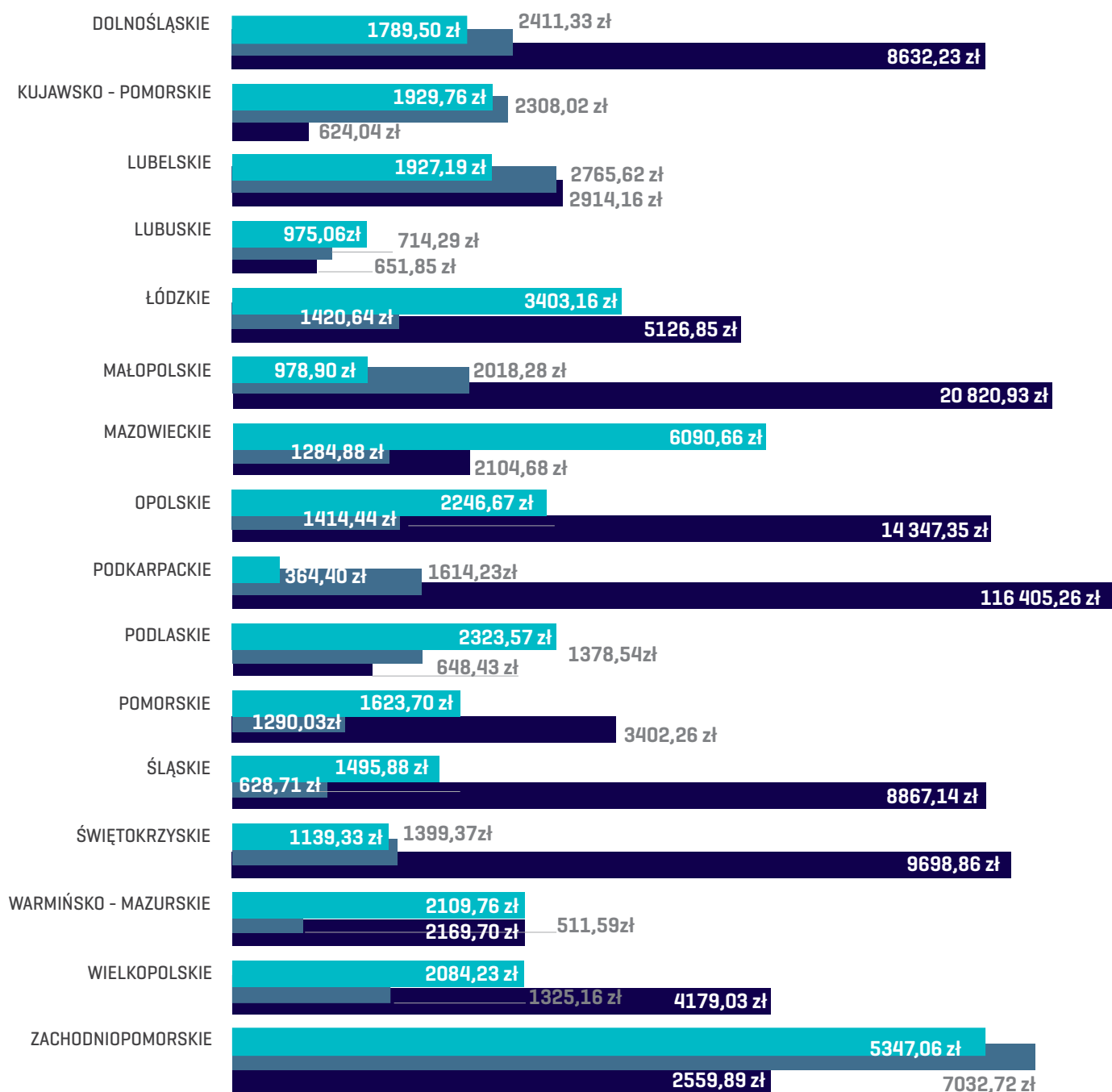
Średnia wysokość strat, na interwencję związaną z tym zagrożeniem za lata 2017-2021, wyniosła 1751 zł. Średnie za kolejne lata były jednak bardzo zróżnicowane w poszczególnych województwach. Najwyższe średnie wysokości strat spowodowanych wiatrem, zostały odnotowane w województwie zachodniopomorskim [16 708 zł w 2020 r., 8 849 zł w 2021 r., 4 567 zł w 2017 r.].

Łączne straty spowodowane opadami deszczu i śniegu w Polsce, w latach 2017-2021, oszacowano na 264 879 800 zł. Największa łączna wartość strat została wskazana w województwie mazowieckim (84 818 500 zł), śląskim (26 095 600 zł) i zachodniopomorskim (24 805 000 zł).

Średnie straty na interwencję związaną z opadami atmosferycznymi wyniosły 2 168 zł. Na tle ostatnich pięciu lat wyróżnia się rok 2019, kiedy średnia strata wyniosła 47 936 zł w województwie mazowieckim, 6 041 zł w województwie opolskim oraz 4 435 zł w województwie śląskim.

ŚREDNIA WYSOKOŚĆ STRAT NA INTERWENCJĘ 2017 - 2021

■ OPADY VS. ■ WIATR I ■ PRZYBORY WÓD

Zagrożenia dla rolnictwa

Gwałtowne zjawiska pogodowe niosą ze sobą straty nie tylko w zabudowaniach, sieciach energetycznych czy zieleni miejskiej, ale stanowią również realne zagrożenie dla obszarów rolnych i mogą prowadzić do ograniczenia wydajności produkcji rolnej. Dane, pozyskane od 16 urzędów wojewódzkich,

dotyczące ilości protokołów sporządzanych przez wojewódzkie komisje ds. szacowania szkód w gospodarstwach rolnych, uwzględniają 9 rodzajów zdarzeń: deszcz nawalny, grad, powódź, huragan, suszę, przymrozki wiosenne, piorun, osunięcie się ziemi oraz ujemne skutki przezimowania.¹

Ekspert ubezpieczeniowy radzi

„Niestety, mimo wzrostu ryzyka, wciąż wiele gospodarstw rolnych pozostaje nieubezpieczonych. Ci natomiast, którzy się ubezpieczają nie zawsze są świadomi, jak ubezpieczyciel liczy straty, od których wypłacane jest odszkodowanie. Wg obowiązującej w Polsce ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, za szkody spowodowane przez suszę, ubezpieczyciel odpowiada, jeżeli szkody w plonie głównym wyniosą co najmniej 25%. Mówi o tym art. 6 pkt 2 ppkt 2, wspomnianej ustawy. Przy zastosowaniu tzw. franszyzy redukcyjnej, wypłacane odszkodowanie może być pomniejszone o 20%, 25% lub 30% sumy ubezpieczenia [art. 6 pkt 3 ppkt 2] – w zależności od wysokości pomniejszenia wskazanej w umowie ubezpieczenia. Taka polisa będzie tańsza, ale warto zwrócić uwagę na ograniczenia, które niesie w sytuacji wystąpienia szkody.

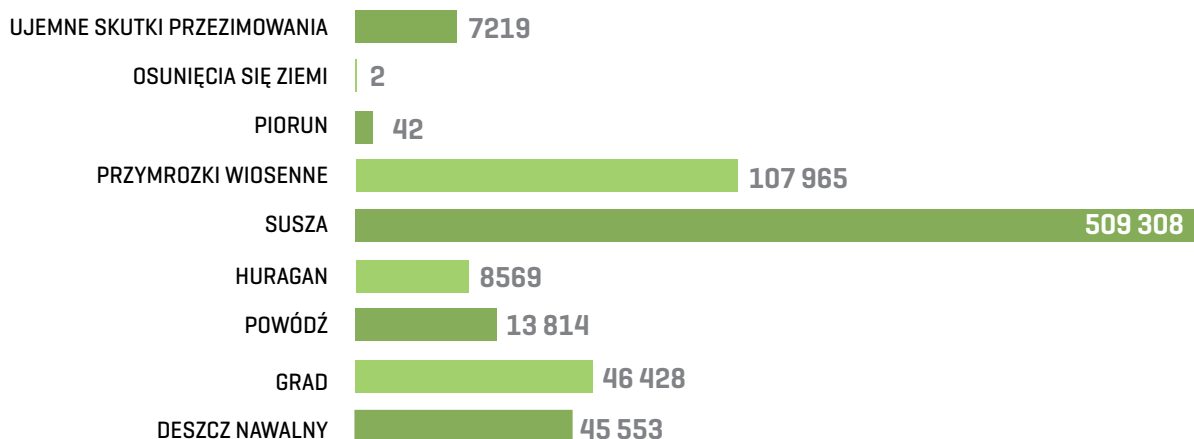
Co istotne, polisa obejmująca ryzyko suszy, podobnie jak grad, przymrozki wiosenne, huragan, deszcze nawalne, zadziała dopiero po upływie 14 dni od jej zawarcia, dlatego konieczne jest zawarcie jej z odpowiednim wyprzedzeniem, a nie dopiero w chwili zaobserwowania zjawisk budzących niepokój. Wiele takich niuansów jest wyszczególnionych w tzw. Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia i warto się z nimi zapoznać przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Pogoda w Polsce bywa coraz bardziej nieprzewidywalna, toteż rolnicy powinni ubezpieczyć nie tylko swoje uprawy, ale także maszyny i pojazdy rolnicze oraz budynki gospodarcze, by zabezpieczyć swoje finanse w przypadku wystąpienia szkody.”

Monika Sicińska, agentka ubezpieczeniowa z woj. pomorskiego

¹ Należy podkreślić, że każdy z urzędów wojewódzkich stosuje inną metodologię zbierania danych w tym przedmiocie – niektóre wliczają do statystyk jedynie zgłoszenia rozpoznane pozytywnie [w wyniku których przyznano rekompensaty] – inne zaś wszystkie zdarzenia. Tym samym, rzeczywista liczba zdarzeń może być nawet większa niż wykazana. W szczególności, dotyczy to zgłoszeń suszy z lat 2020-2021, ponieważ w 2020 r. zmienił się sposób zgłaszania szkody – obecnie rolnicy zgłaszają je samodzielnie przez „aplikację susza”. Wnioski dotyczące suszy w rolnictwie należy więc wyciągać z dużą ostrożnością.

ILOŚĆ PROTOKOŁÓW - WSZYSTKIE WOJEWÓDZTWA 2017 - 2021

Susza

Największa liczba zgłoszeń woj. wielkopolskie

151 678
gospodarstw

W latach 2017-2021 najczęstszym zdarzeniem zgłaszanym jako przyczyna szkody była susza – 509 308 zgłoszeń w skali kraju. **Największa liczba zgłoszeń została odnotowana w województwie wielkopolskim – 151 678 gospodarstw.** Podobnie jak największa liczba protokołów w stosunku do liczby mieszkańców danego województwa – 869 protokołów / 100 tys. mieszkańców. W odniesieniu do powierzchni rolnej, ilość protokołów również była największa w województwie wielkopolskim [1 073/1000 km²].

Przymrozki wiosenne, grad, deszcz nawałny

W okresie od 2017 do 2021 przymrozki wiosenne odpowiadały za 107 965 szkód. Najwięcej protokołów związanych z tym zjawiskiem sporządzono w województwach: świętokrzyskim [18 351], lubelskim [18 008] oraz łódzkim [10 737]. W województwach świętokrzyskim oraz lubelskim była to najczęściej zgłaszana przyczyna szkód w rolnictwie.

Stosunek liczby zgłoszeń do liczby mieszkańców również był najwyższy w województwie świętokrzyskim [301/100 tys.]. Z kolei najwięcej protokołów w stosunku do liczby producentów rolnych, sporządzono w województwach: mazowieckim [288/10 tys.], świętokrzyskim [237/10 tys.] oraz kujawsko-pomorskim i lubelskim [119/10 tys.]. 46 428 protokołów dotyczyło zniszczeń

spowodowanych przez grad. Województwa z największą liczbą takich zgłoszeń to: mazowieckie [11 965], lubelskie [9 901] oraz świętokrzyskie [6 051]. Niewiele mniej, bo 45 553 protokołów dotyczyło deszczu nawałnego. Również tutaj wyróżniały się województwa mazowieckie [13 772 protokołów], lubelskie [7 719] oraz świętokrzyskie [6 067].

W stosunku do liczby ludności, grad był odnotowywany najczęściej w województwie świętokrzyskim [95/100 tys.] oraz mazowieckim [44/100 tys.]. W stosunku do powierzchni rolnej na pierwszym miejscu również znalazło się województwo świętokrzyskie [111/1000km²], a następnie kujawsko - pomorskie

oraz lubelskie [82/1000 km²].

W przeliczeniu na 10 tys. producentów rolnych, ilość protokołów dotyczących gradu była najwyższa w województwach: świętokrzyskim [78], mazowieckim oraz kujawsko-pomorskim i lubelskim [po 66]. Podobnie jak w przypadku gradu, największa liczba zgłoszeń dotyczących deszczu nawalnego na 100 tys. mieszkańców została sporządzona w województwach: świętokrzyskim [99], lubelskim [74] i mazowieckim [51]. Województwo świętokrzyskie odnotowało rów-

nież największy stosunek deszczu nawalnego do powierzchni rolnej – 111/1000 km² [kolejne były województwa mazowieckie – 83/1000 km² oraz kujawsko-pomorskie – 64/1000 km²]. Średnia ilość protokołów w stosunku do liczby producentów rolnych była najwyższa w województwach:

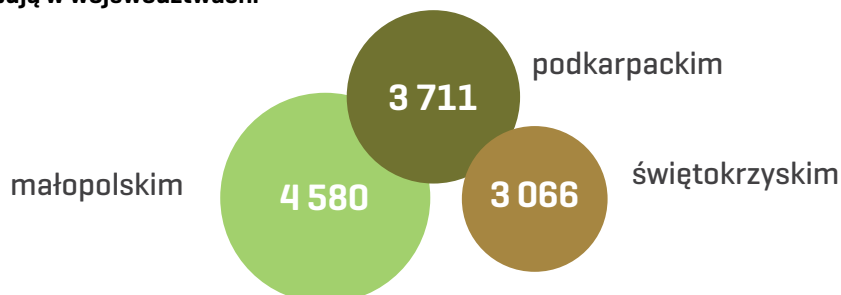
- zachodnio-pomorskim [144/10 tys.],
- świętokrzyskim [78/10 tys.],
- mazowieckim [76/10 tys.].

Powodzie

W latach 2017 – 2021 powódź została zgłoszona w sumie w 13 814 protokołach. Przede wszystkim wyróżniały się tu województwa: małopolskie [4 580], podkarpackie [3 711] i świętokrzyskie [3 066]. W województwach małopolskim i podkarpackim, inaczej niż w pozostałych województwach, to właśnie powodzie były najczęściej wskazywaną przyczyną strat w rolnictwie. W przeliczeniu na 100 tys. osób, najczęściej zgłoszeń odnotowano w województwach: świętokrzyskim

[50], podkarpackim [35] i małopolskim [27]. Średnia liczba protokołów na 1000 km² była najwyższa w województwach małopolskim [68], świętokrzyskim [56] i podkarpackim [45]. Najwięcej zgłoszeń powodzi w stosunku do liczby producentów rolnych pojawiło się w tych samych województwach – małopolskim i świętokrzyskim [po 40/10 tys.] oraz podkarpackim [36/10 tys.].

Powodzie najczęściej występują w województwach:

Ekspert ubezpieczeniowy radzi

„Wielu rolników liczy na pomoc państwa, w razie wystąpienia klęski żywiołowej niszczącej ich plony np. w przypadku suszy. I choć oczywiście państwo często z taką pomocą wychodzi, to jest ona zwykle niewystarczająca by pokryć straty. Ponadto w sytuacji galopującej inflacji i rosnącego długu publicznego, możliwości udzielenia takiej pomocy przez państwo stają się jeszcze bardziej ograniczone. Stare dobre przysłowie mówi: umiesz liczyć – licz na siebie. Dlatego rozsądniej jest zabezpieczyć swoje interesy odpowiednim ubezpieczeniem.”

Monika Sicińska, agentka ubezpieczeniowa z woj. pomorskiego

Huraganowe wiatry

W latach 2017 - 2021 straty spowodowane huraganowym wiatrem wystąpiły w 13 814 protokołach. Województwa z największą ilością takich zgłoszeń to kujawsko-pomorskie (2 418) i mazowieckie (2 392). W stosunku do liczby mieszkańców ilość protokołów była największa w przypadku województwa kujawsko-pomorskiego (24/100 tys.). W odniesieniu do powierzchni rolnej,

szkody spowodowane huraganowym wiatrem były zgłaszane najczęściej w województwie mazowieckim (14/1000 km²) oraz małopolskim (9/1000 km²). Również w stosunku do liczby producentów rolnych, to w województwie mazowieckim sporządzono najwięcej protokołów dotyczących tego zjawiska pogodowego (13/10 tys. producentów).

Średnia ilość protokołów danej kategorii w stosunku do powierzchni rolnej [na 1000 km²] - wszystkie województwa

	Deszcz nawałny	Grad	Powódź	Huragan	Susza	Przymrozki wiosenne	Piorun	Obsunięcie się ziemi	Ujemne skutki przezimowania
DOLNOŚLĄSKIE	3,31	18,10	1,66	2,02	219,02	0,67	0,01	0,00	0,00
KUJAWSKO-POMORSKIE	22,05	7,76	0,32	28,21	675,39	8,17	0,06	0,00	7,51
LUBELSKIE	64,05	82,15	11,44	6,52	0,00	149,42	0,00	0,00	0,95
LUBUSKIE	6,83	0,50	0,00	1,94	229,98	2,84	0,00	0,00	0,00
ŁÓDZKIE	17,73	49,56	0,00	7,15	673,70	126,06	0,00	0,00	5,40
MAŁOPOLSKIE	43,45	66,05	67,73	8,49	10,06	26,90	0,04	0,01	0,00
MAZOWIECKIE	82,56	71,72	1,87	14,34	503,92	311,18	0,10	0,00	16,65
OPOLSKIE	3,01	10,81	2,34	0,07	183,49	0,19	0,00	0,00	0,00
PODKARPACKIE	43,35	37,76	44,70	0,28	31,30	14,72	0,00	0,00	0,12
PODLASKIE	13,06	8,59	0,00	4,37	387,81	5,41	0,01	0,00	19,05
POMORSKIE	4,29	6,20	0,00	0,00	79,15	3,66	0,01	0,00	2,55
ŚLĄSKIE	4,96	5,67	0,00	0,23	99,89	0,56	0,02	0,00	0,02
ŚWIĘTOKRZYSKIE	111,01	110,71	56,10	4,30	254,36	335,76	0,09	0,00	1,46
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	8,63	2,90	1,17	0,36	134,75	1,81	0,05	0,01	2,05
WIELKOPOLSKIE	1,69	12,43	1,99	5,24	1072,69	22,85	0,01	0,00	3,16
ZACHODNIOPOMORSKIE	38,15	2,00	0,67	0,07	320,77	6,14	0,02	0,00	3,63

najczęściej występujące zjawisko w danym województwie

Średnia ilość protokołów danej kategorii w stosunku do producentów rolnych [na 10 tys. osób] - wszystkie województwa

	Deszcz nawałny	Grad	Powódź	Huragan	Susza	Przymrozki wiosenne	Piorun	Obsunięcie się ziemi	Ujemne skutki przezimowania
DOLNOŚLĄSKIE	5,49	30,03	2,76	3,36	363,47	1,12	0,02	0,00	0,00
KUJAWSKO-POMORSKIE	32,81	11,54	0,47	41,98	1004,96	12,15	0,09	0,00	11,18
LUBELSKIE	51,13	65,58	9,13	5,21	0,00	119,28	0,00	0,00	0,76
LUBUSKIE	23,78	1,75	0,00	6,74	800,04	9,87	0,00	0,00	0,00
ŁÓDZKIE	14,42	40,32	0,00	5,82	548,12	102,56	0,00	0,00	4,39
MAŁOPOLSKIE	25,56	38,85	39,85	4,99	5,92	15,83	0,03	0,01	0,00
MAZOWIECKIE	76,36	66,34	1,73	13,26	466,10	287,83	0,09	0,00	15,40
OPOLSKIE	4,90	17,58	3,80	0,11	298,33	0,30	0,00	0,00	0,00
PODKARPACKIE	34,80	30,31	35,88	0,22	25,13	11,82	0,00	0,00	0,10
PODLASKIE	18,23	11,98	0,00	6,10	541,10	7,55	0,01	0,00	26,59
POMORSKIE	10,22	14,78	0,00	0,00	188,66	8,73	0,03	0,00	6,08
ŚLĄSKIE	4,35	4,97	0,00	0,21	87,64	0,49	0,02	0,00	0,02
ŚWIĘTOKRZYSKIE	78,40	78,20	39,62	3,04	179,65	237,15	0,06	0,00	1,03
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	25,70	8,64	3,49	1,06	401,12	5,38	0,15	0,03	6,09
WIELKOPOLSKIE	2,35	17,29	2,76	7,29	1491,79	31,78	0,01	0,00	4,40
ZACHODNIOPOMORSKIE	143,91	7,56	2,53	0,28	1210,03	23,15	0,07	0,00	13,68

najczęściej występujące zjawisko w danym województwie

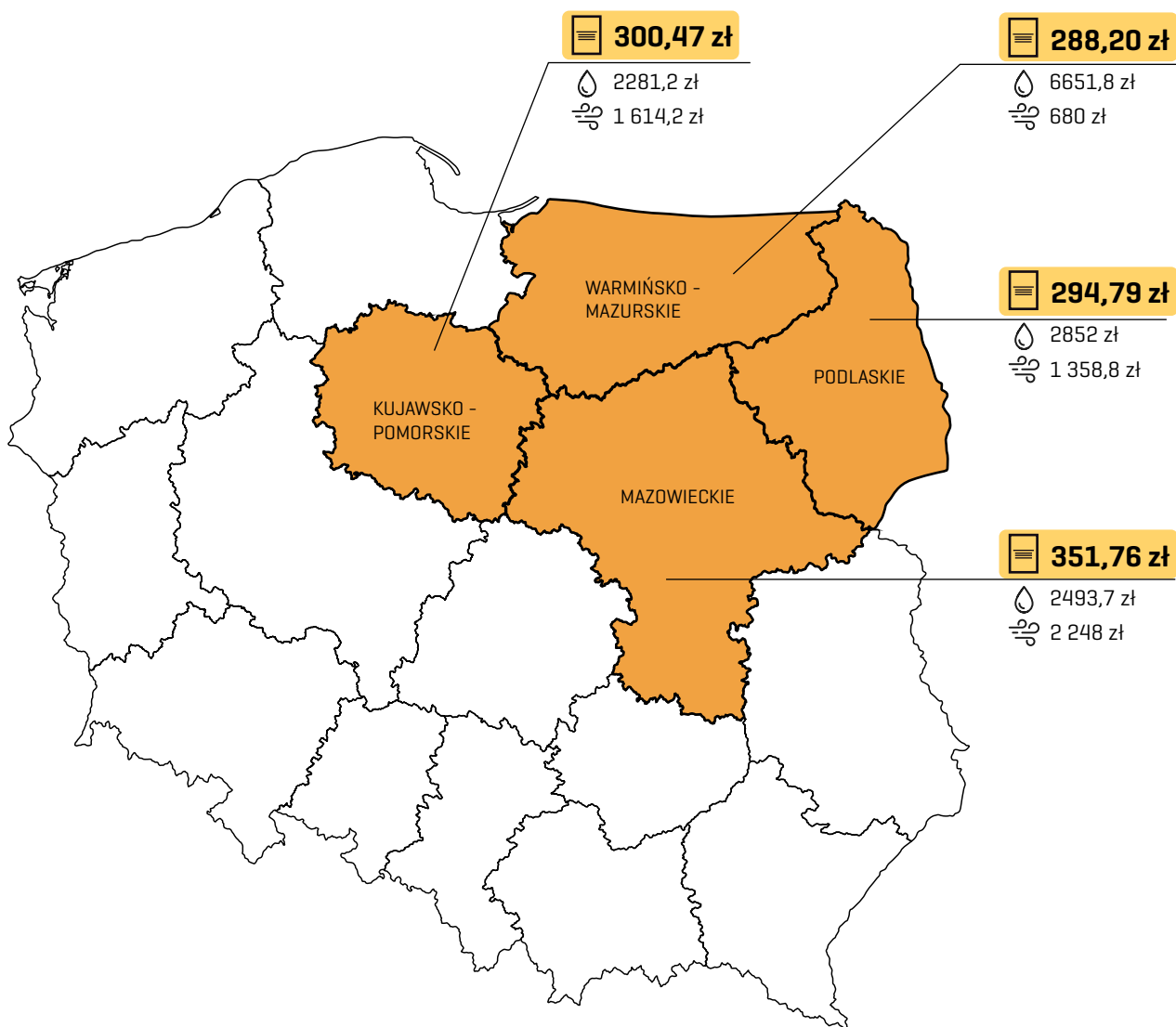
Ubezpieczenia w kontekście zmian klimatycznych

Jak wskazuje analiza pogodowa Polski, coraz częściej na terenie naszego kraju dochodzi do ekstremalnych zjawisk, które przybierają na sile. Również zjawiska występujące do tej pory bardzo rzadko, bądź uznawane za anomalie, spotykane są coraz częściej. Jest to efekt postępujących zmian klimatycznych, które zagrażają nie tylko środowisku, ale – jak pokazują dane – także mieszkańcom Polski oraz ich majątkom. Przed nami bardzo długa droga i ogrom pracy, aby móc zatrzymać postępującą degradację klimatu. Podejmując

nawet małe działania i wdrażając do swojego życia ekologiczne postawy, każdy z mieszkańców może dołożyć swoją cegiełkę do tego procesu.

Jednak wiedząc, że klimat Polski się zmienia, a do odwrócenia tego trendu potrzeba czasu, kluczowe jest zadbanie o bezpieczeństwo – tak, aby ekstremalne zjawiska pogodowe miały jak najmniejszy wpływ na nasze codzienne życie. Ubezpieczenia bezpośrednio wpisują się w potrzebę bezpieczeństwa i stanowią realne wsparcie w sytuacjach kryzysowych.

Średnia wartość strat na interwencję - opady i wiatr vs średni koszt składki ubezpieczenia mieszkania lub domu dla województwa w 2021 r.

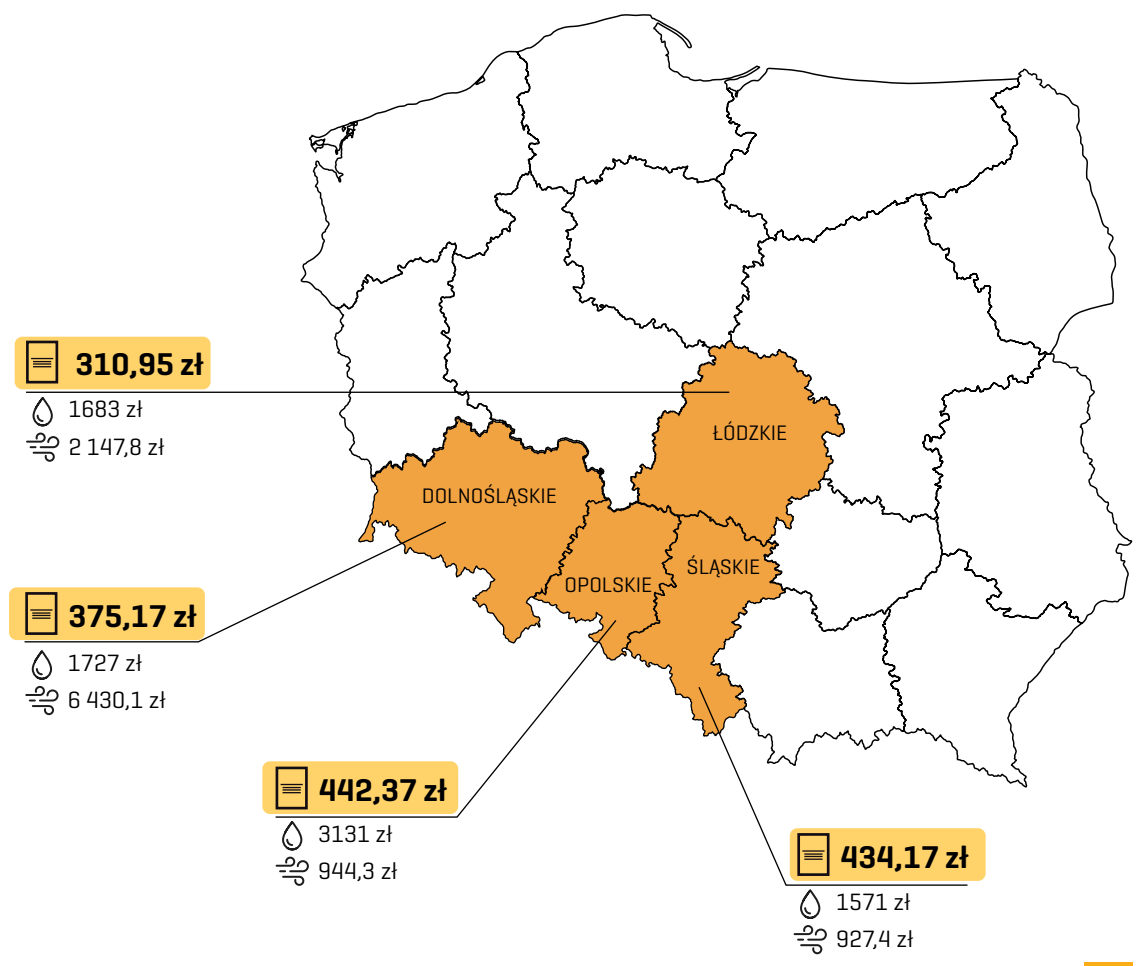
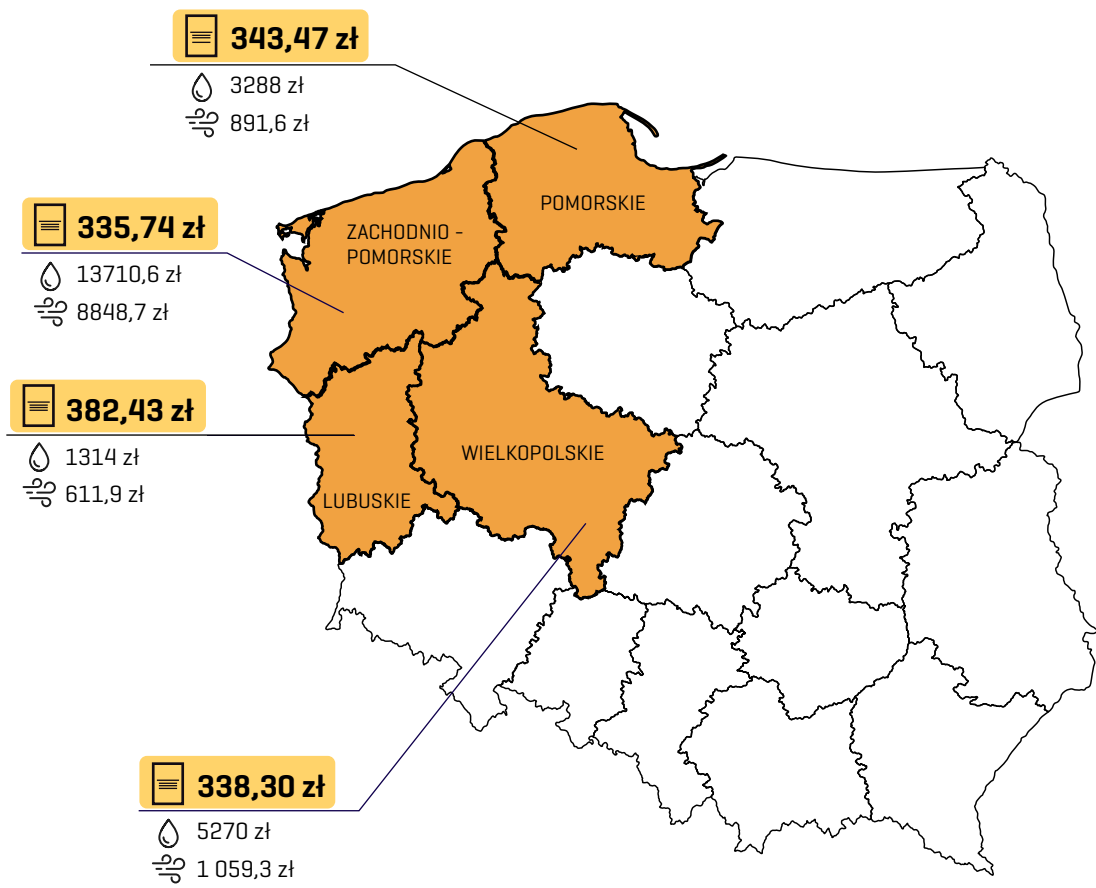
Legenda

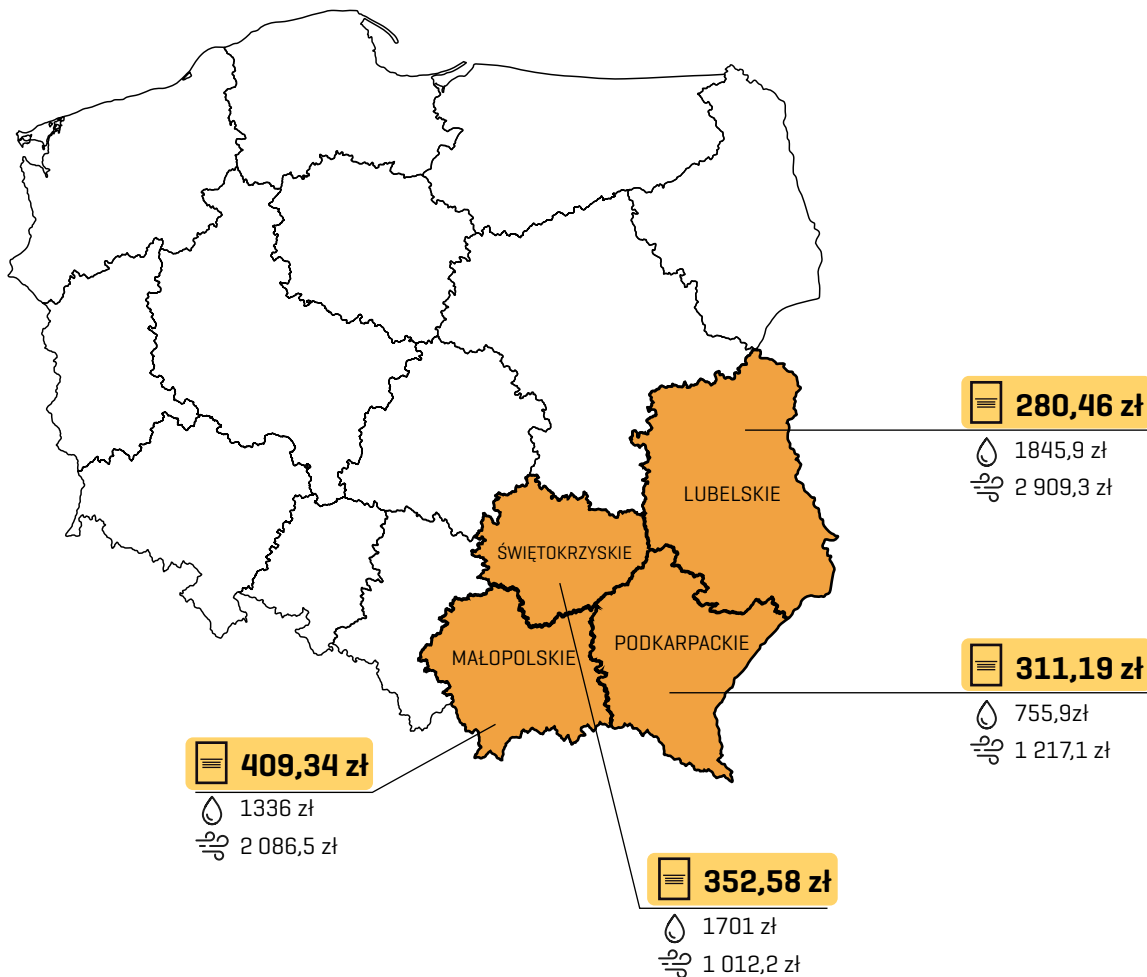
 wartość polisy

 straty wywołane przez deszcz

 straty wywołane przez silne wiatry

*** Wewnętrzne dane Unilink S.A. oraz Państwowej Straży Pożarnej

Wartość jednej szkody w domu lub mieszkaniu może osiągać nawet kilka lub kilkanaście tysięcy złotych. W 2021 roku łączna suma odszkodowań wypłaconych przez towarzystwa ubezpieczeniowe z tytułu szkód rzeczowych w II dziale ubezpieczeń wyniosła 3,4 mld zł.

Pieniądze i wsparcie w kryzysie

Odszkodowanie to nie tylko środki wypłacone z tytułu zniszczenia mienia, kwotowo odpowiadające nakładom finansowym koniecznym do przywrócenia go do stanu sprzed szkody. To także szereg dodatkowych świadczeń, jak np.:

- **Koszty najmu lokalu zastępczego:** jeśli na skutek zdarzenia losowego dom lub mieszkanie nie będzie się nadawało do dalszego zamieszkania, towarzystwo ubezpieczeniowe pokryje koszty najmu mieszkania lub domu zastępczego.
- **Koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie:** w ramach odszkodowania towarzystwa ubezpieczeniowe pokrywają koszty poniesione w związku z koniecznością uprzątnięcia pozostałości po szkodzie, jak np. pogorzelnisko lub gruzowisko, czy koszty usunięcia i wywozu obcych materiałów naniesionych w wyniku zdarzenia.
- **Koszty akcji ratowniczej:** zwrot kosztów poniesionych w wyniku działań mających na celu ratowanie ubezpieczonego mienia lub zapobieganie rozprzestrzenianiu się szkody, jak np. gaszenie pożaru.

Drobnym druczkiem – ubezpieczenia od skutków zjawisk pogodowych a wyłączenia i ograniczenia odpowiedzialności

Na rynku ubezpieczeniowym dostępne są dwa warianty ubezpieczenia domów i mieszkań: na **bazie ryzyk nazwanych** oraz **od wszystkich ryzyk** – tak zwane all risk. Jak sama nazwa wskazuje, all risk oferuje najszerszy zakres ochrony, a odpowiedzialność towarzystwa ubezpieczeniowego, co do zasady zachodzi zawsze o ile zdarzenie, w wyniku którego doszło do szkody, nie jest wymienione w dziale wyłączeń odpowiedzialności w Ogólnych Warunkach Ubezpieczenia [OWU]. Z kolei ochrona bazująca na ryzykach nazwanych, odnosi się wyłącznie do zdarzeń zdefiniowanych w OWU – zazwyczaj jest to kilka lub kilkanaście zdarzeń losowych, takich jak: pożar, uderzenie pioruna, deszcz nawalny, silny wiatr, upadek drzew i masztów, spływ wód po zboczach, lawina, grad czy mrozowe pękanie rur.

Wyłączenia i ograniczenia odpowiedzialności odnoszą się zarówno do zakresu ochrony, jak i przedmiotu ubezpieczenia. Oznacza to, że nie każde zdarzenie, w wyniku którego dojdzie do szkody, będzie skutkowało wypłatą odszkodowania, jak i nie wszystkie przedmioty będą podlegały ochronie w jednakowym zakresie.

Każde towarzystwo zupełnie inaczej podchodzi do kwestii ograniczeń i wyłączeń, dlatego też trudno jest określić ich schemat, a oferty mogą się między sobą diametralnie różnić. Są jednak pewne obszary, których ograniczanie jest dosyć powszechne i stosowane przez większość zakładów ubezpieczeń.

Ekspert ubezpieczeniowy radzi

„Tym, na co najczęściej zwraca się uwagę przy zawieraniu polis, jest wspomniany zakres ubezpieczenia, rozumiany w kontekście potrzeb oraz pokrywanych ryzyk. Zdecydowanie rzadziej przechodzimy do sekcji wyłączeń i ograniczeń odpowiedzialności, która jest kluczowa dla zrozumienia ochrony gwarantowanej polisą. Ten fragment Ogólnych Warunków Ubezpieczenia [OWU] nie powinien być nigdy pomijany, co więcej, powinniśmy zapoznać się z nim wnikliwie, aby uniknąć przykrew sytuacji w momencie wystąpienia szkody.”

Ksenia Lichańska, agentka ubezpieczeniowa z woj. małopolskiego

Ekspert ubezpieczeniowy radzi

„Żeby ułatwić czytanie OWU, każdy dokument bez względu na towarzystwo ubezpieczeniowe posiada na wstępie skorowidz – „Informacja o postanowieniach z wzorca umownego”, w którym wypunktowane są zapisy mówiące o przesłankach zobowiązujących towarzystwo ubezpieczeniowe do wypłaty odszkodowania oraz o ograniczeniach i wyłączeniach odpowiedzialności. Każdorazowo do zapisu przytoczony jest odpowiedni punkt lub paragraf OWU, dzięki temu nawigacja jest łatwiejsza.”

Maciej Łoboz, specjalista produktowy w Unilink

Wśród wyłączeń zakresowych można wymienić m.in.:

- zwilgocenie lub zalanie wodą pochodzącą z opadów atmosferycznych, które zostało wywołane przez niewłaściwy stan dachu, otworów dachowych czy okiennych,
- naturalne osiadanie budynku,
- oddziaływanie ciężaru śniegu lub lodu, jeśli dach lub elementy nośne budynku nie były poddawane odpowiedniej konserwacji,
- zawilgocenie, chyba że było ono wynikiem zalania lub powodzi,
- działania pleśni, grzybów, fermentacji, wewnętrznego rozkładu oraz procesów zachodzących na zewnątrz lub wewnątrz mienia.

Ograniczenia ochrony dla konkretnych przedmiotów ubezpieczenia mogą odnosić się m.in. do:

- domków letniskowych,
- budynków będących w trakcie budowy lub przebudowy,
- szklarni i tuneli foliowych,
- obiektów małej architektury,
- budynków i przedmiotów zabytkowych lub o charakterze unikatowym.

Częstymi przedmiotami ubezpieczenia, które podlegają limitom odszkodowań są:

- ruchomości domowe znajdujące się w pomieszczeniach przynależnych i budynkach gospodarczych,
- ruchomości specjalne np. zbiory kolekcjonerskie, przedmioty zabytkowe lub posiadające wartość artystyczną,
- wartości pieniężne,
- przedmioty do prowadzenia działalności gospodarczej,
- przedmioty wypożyczone np. przez operatora sieci telefonicznej czy internetowej.

Inną formą ograniczenia odpowiedzialności stosowaną przez towarzystwa ubezpieczeniowe są limity kwotowe lub procentowe. Stanowią one górną granicę odpowiedzialności towarzystwa ubezpieczeniowego. Oznacza to, że w przypadku szkód powstałych we wskazanym przedmiocie ubezpieczenia, wypłacone odszkodowanie nie będzie wyższe niż kwota określona limitem.

Skuteczność ochrony ubezpieczeniowej

Rosnąca liczba ludności na świecie, a także wzrost wartości majątku zarówno gospodarstw domowych, jak i przedsiębiorstw, zwiększa ekspozycję na szkody spowodowane zjawiskami atmosferycznymi. Dla przykładu, symulacje przeprowadzone przez PIU wskazują na blisko 21% - owy wzrost kosztów z tytułu powodzi w Polsce z roku 2010 r., gdyby ta wystąpiła w 2018 r. [PIU, 2021, s. 3]. Niestety, jak podaje PIU, tylko niecałe 13% strat poniesionych w wyniku powodzi w 2010 r. było ubezpieczonych, co wskazuje na niewielką świadomość społeczną skutków tego rodzaju żywiołów [PIU, 2021a, s. 4]. Pomimo podejmowanych działań prewencyjnych, wciąż najbardziej efektywnym narzędziem kontroli finansowej ryzyka jest ubezpieczenie. Koszt jego nabycia jest niewspółmiernie niższy w porównaniu z wielkością potencjalnych strat. Oczywiście skuteczność umowy ubezpieczenia w pokrywaniu negatywnych konsekwencji zdarzeń to odpowiednio przygotowana umowa, czyli odpowiedni zakres ubezpieczenia, objęcie każdego elementu mienia narażonego na stratę i adekwatne sumy ubezpieczenia. Jest to możliwe przy udziale i zaangażowaniu doradcy, pośrednika ubezpieczeniowego. Zła umowa to oczywiście konieczność ponoszenia samodzielnie kosztów nieobjętych ubezpieczeniem. Skutki zmiany klimatu stanowią realne zagrożenie nie tylko dla zdrowia i majątku ludzkiego, ale też i ekosystemów oraz całych gospodarek. Zgodnie z raportem Swiss Re, w przypadku ziszczenia się najbardziej dotkliwego scenariusza, który zakłada, że cel porozumienia paryskiego nie zostanie osiągnięty, a wzrost średniej temperatury powietrza na świecie wyniesie 3,2°C, globalny PKB w połowie XXI w. może spaść nawet o 18,1% względem gospodarki, w której nie byłoby zmian klimatu. W Europie i Polsce spadek ten może wynieść odpowiednio – 10,5% i 10,6% [Swiss Re Institute, 2021, s. 9 i 11]. Ostateczna skala tego wpływu będzie zależęć od skuteczności wdrażania osiągniętych porozumień klimatycznych mających na celu redukcję emisji gazów cieplarnianych, a także poprawności przyjętych strategii adaptacyjnych. To z pewnością potrwa. W ocenie pracowników Katedry Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, ograniczenie negatywnych skutków zmian klimatu może się udać, tylko i wyłącznie pod warunkiem pełnej współpracy państwa, społeczeństwa i sektora ubezpieczeń.

dr hab. Krzysztof Łyskawa,
Katedra Ubezpieczeń, Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Każda wypłata odszkodowania wpływa na zmniejszenie sumy ubezpieczenia – nazywane jest to „konsumpcją sumy ubezpieczenia”. Jest to dosyć powszechny zapis stosowany w umowach. Ponieważ suma ubezpieczenia jest jednocześnie

limitem odpowiedzialności towarzystwa, w efekcie jej pomniejszania o wypłacone odszkodowania może dojść do sytuacji wyczerpania. W tym momencie kończy się ochrona ubezpieczeniowa.

Ekspert ubezpieczeniowy radzi

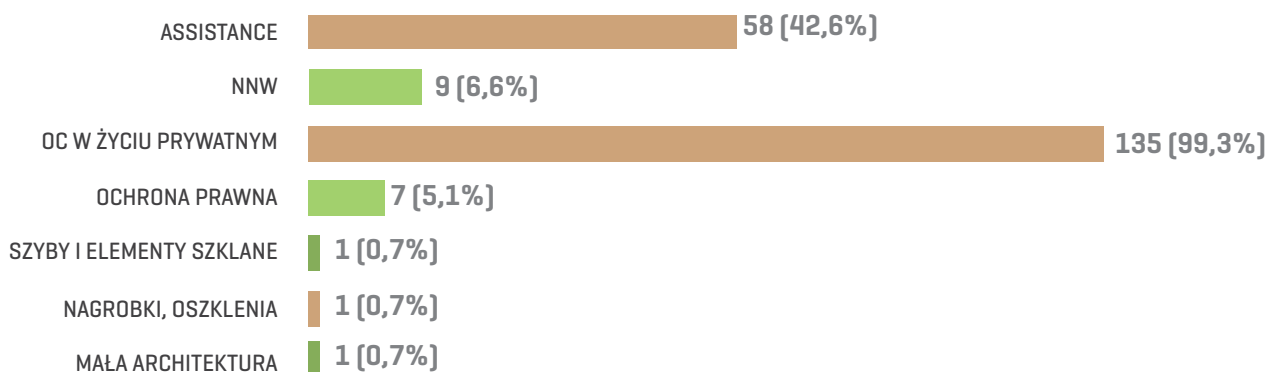
„Aby zapobiec takiej sytuacji należy zwrócić uwagę, czy umowa uwzględnia zapis o konsumpcji, czy też zawarta jest z uwzględnieniem „odnawialnej sumy ubezpieczenia”. Dzięki zapisowi o odnawialnej sumie ubezpieczenia, wypłata odszkodowania nie będzie pomniejszać zawartej w polisie sumy ubezpieczenia i niezależnie od liczby oraz kwoty wypłaconych odszkodowań w ciągu roku, maksymalna możliwa do wypłacenia suma odszkodowania pozostanie taka sama przez cały okres trwania ochrony.”

Karolina Kowalewska, agentka ubezpieczeniowa z woj. pomorskiego

NAJCZĘŚCIEJ WYBIERANE UBEZPIECZENIA DODATKOWE

Na 135 ankietowanych agentów aż 99,3% wskazało ubezpieczenie OC w życiu prywatnym jako najpopularniejszy dodatkowy zakres wybierany przez klientów. Na drugim miejscu plasuje się assistance [42,6%], natomiast na trzecim, ubezpieczenie NNW [6,6%].

****Wewnętrzne dane Unilink S.A.

Podsumowanie

Zmiany klimatyczne i zagrożenia pogodowe, które ze sobą niosą, są czynnikami bezpośrednio wpływającymi na życie Polaków. Ich konsekwencje są kosztowne nie tylko dla środowiska, ale i budżetów jednostek administracyjnych oraz gospodarstw domowych.

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat wysokość strat spowodowanych ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi w Polsce wyniosła 1 063 659 900 zł, a średniorocznie skutki zdarzeń pogodowych kosztują nas 212 731 980 zł. Szczególnie województwa podkarpackie, mazowieckie i zachodniopomorskie odczuły finansowe konsekwencje zmian klimatycznych – średnia wartość strat dla tych województw w latach 2017 – 2021 wyniosła odpowiednio 176 148 800 zł [podkarpackie], 147 066 200 zł [mazowieckie] i 137 435 700 zł [zachodniopomorskie]. Czynnikiem pogodowym, który generuje najwięcej szkód, a także odpowiada za straty o największej wartości jest wiatr [suma strat w latach 2017 – 2021 wyniosła 611 519 200 zł], jednak należy zwrócić uwagę także na przybór wód, który choć stanowi niewielki procent wszystkich interwencji PSP, to jednak również odznacza się wysoką wartością strat na tle pozostałych zagrożeń [187 260 900 zł].

Co prawda dynamika sprzedaży ubezpieczeń majątkowych dla domów i mieszkań wrosła w 2021 roku w skali kraju średnio o 21 proc., w stosunku

do roku poprzedniego, jednak wciąż odstawiamy od innych państw europejskich. W Europie prym pod tym względem wiodą Wielka Brytania, Francja i Niemcy. Polska jest dopiero na 15 miejscu.

Warto też zwrócić uwagę, że przy obecnej inflacji, która w sposób szczególny obejmuje także koszty materiałów budowlanych, straty materialne co prawda pozostaną na podobnym poziomie, ale już koszty napraw mogą drastycznie rosnać, co utrudnia ich szacowanie.

W obliczu zagrożeń płynących ze strony klimatu szczególnie istotne jest budowanie świadomości Polaków: zarówno w kontekście tych zagrożeń, ich skutków, jak i możliwości realnego zabezpieczenia się przed nimi – w postaci ubezpieczenia. Polisy chroniące majątki Polaków to nie substytut, a jeden z podstawowych elementów zarządzania ryzykiem pogodowym. W 2021 roku łączna suma odszkodowań wypłaconych przez towarzystwa ubezpieczeniowe z tytułu szkód rzeczowych w II dziale ubezpieczeń wyniosła aż 3,4 mld zł. W obliczu alarmujących danych płynących od naukowców i meteorologów, rekompensaty, które trafiają do poszkodowanych, to realne wsparcie dla gospodarstw domowych w sytuacji wystąpienia anomalii pogodowych. Zestawiając potencjalne koszty szkody z wysokością składki ubezpieczeniowej, rachunek wydaje się oczywisty, warto się ubezpieczyć!

Unilink S.A.

Unilink S.A. to największy dystrybutor ubezpieczeń na polskim rynku i właściciel czołowych spółek brokerskich w Bułgarii - I&G Brokers i Rumunii - Safety Broker de Asigurare [prowadzącego również działalność w Mołdawii]. W swojej ofercie posiada produkty ponad 40 Towarzystw Ubezpieczeniowych, które oferuje za pośrednictwem 1000 oznakowanych placówek partnerskich i sieci 14 000 Agentów. W portfolio produktów multiagencji znajdują się ubezpieczenia indywidualne, komunikacyjne (OC, AC i assistance), ubezpieczenia domów i mieszkań, turystyczne czy ubezpieczenia na życie i zdrowie oraz produkty dla biznesu – między innymi ubezpieczenia firm, OC zawodowe, ubezpieczenia floty, ubezpieczenia CARGO czy OC przewoźnika. Misją marki jest tworzenie trwałej przewagi konkurencyjnej dla Partnerów – Agentów oraz Towarzystw Ubezpieczeń, poprzez organizowanie i zarządzanie nowoczesną strukturą sprzedaży ubezpieczeń. Unilink jest oficjalnym sponsorem Polskiej Ligi Siatkówki, a także organizatorem Olimpiady Wiedzy Ubezpieczeniowej Agentów. Więcej o Unilink na www.unilink.pl.

SW Research

SW Research jest agencją badań rynku i opinii publicznej. Liderem badań panelowych i sondażowych online. W swoim portfolio posiada ponad 3500 zrealizowanych projektów badawczych. Przeprowadza badania internetowe (CAWI), badania fokusowe online (FGI) oraz realizuje usługi analityczne.

IMiGW

Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy od ponad 100 lat specjalizuje się w pomiarach meteorologiczno - hydrologicznych i opracowuje prognozy dla Polski. Misją Instytutu jest informowanie społeczeństwa i organizacji o warunkach atmosferycznych i klimatologicznych oraz wszystkich czynnikach wpływających na aktualną pogodę w Polsce. Zachodząca obecnie zmiana klimatu, ma ogromny wpływ na życie, ekonomię, gospodarkę i nas – mieszkańców Ziemi. W Polsce spotykamy się z wieloma anomaliami i niespotykanymi wcześniej zjawiskami, na które musimy być przygotowani w nadchodzących latach. Eksperti i specjaliści IMGW nieustannie analizują dane, wprowadzają korekty w modelach prognoz i poszukują nowych rozwiązań do przewidywania warunków atmosferycznych w których będziemy żyć w przyszłości.

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Utworzony w 1926 roku Uniwersytet należy do ścisłej czołówki polskich uczelni ekonomicznych, a swoją renomę zawdzięcza wysokiej jakości kształcenia oraz pozycji jednego z liderów badań naukowych w zakresie nauk ekonomicznych. Siłą Uczelni jest jej potencjał naukowy, warunki kształcenia oraz orientacja na współpracę z biznesem.

Bibliografia

IMGW [2021], **Klimat Polski 2021**, IMGW-PIB, Warszawa, URL: <https://www.imgw.pl/badania-nauka/klimat>

KG PSP [2022], **Dane statystyczne KG PSPS**, [źródło: KG PSP, 13.04.2022 r.].

Klasyfikacja Stopni Groźnych Zjawisk Meteorologicznych, IMGW.

National Academies [2019], **Global warming is contributing to extreme weather events**, Based on Science,

URL: <https://www.nationalacademies.org/based-on-science/climate-change-global-warming-is-contributing-to-extreme-weather-events>

Urzędy wojewódzkie [2022], **Dane statystyczne urzędów wojewódzkich**, [źródła: Dolnośląski Urząd Wojewódzki, 12.04.2022 r.; Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki, 04.04.2022 r.; Lubelski Urząd Wojewódzki, 08.04.2022 r.; Lubuski Urząd Wojewódzki, 01.04.2022 r.; Łódzki Urząd Wojewódzki, 04.04.2022 r.; Małopolski Urząd Wojewódzki, 30.03.2022 r.; Mazowiecki Urząd Wojewódzki, 04.04.2022 r.; Opolski Urząd Wojewódzki, 08.04.2022 r.; Podkarpacki Urząd Wojewódzki, 01.04.2022 r.; Podlaski Urząd Wojewódzki, 08.04.2022 r.; Pomorski Urząd Wojewódzki, 12.04.2022 r.; Śląski Urząd Wojewódzki, 08.04.2022 r.; Świętokrzyski Urząd Wojewódzki, 06.04.2022 r.; Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki, 31.03.2022 r.; Wielkopolski Urząd Wojewódzki, 14.04.2022 r.; Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki, 12.04.2022 r.].

PIU. [2021a]. Klimat ryzyka. Jak prewencja i ubezpieczenia mogą ograniczyć wpływ katastrof naturalnych na otoczenie? Warszawa: PIU.

<https://piu.org.pl/wp-content/uploads/2021/03/Raport-klimatyczny-1.pdf>

PIU. [2021b]. Mapa ryzyka Polaków. Jak ubezpieczyciele odpowiadają na potrzeby społeczeństwa? Warszawa: PIU.

<https://piu.org.pl/wp-content/uploads/2021/07/Mapa-ryzyka-Polakow-2021.07.12.pdf>

Swiss Re Institute. [2021]. The economics of climate change: no action not an option. Zurich: Swiss Re Management Ltd.

PIU. [2022] Ubezpieczenia w liczbach 2021. Rynek ubezpieczeń w Polsce, Warszawa, URL: <https://piu.org.pl/wp-content/uploads/2022/04/ubezpieczenia-w-liczbach-2021.pdf>

Warszawa 2022, www.unilink.pl

<https://www.linkedin.com/company/10243943>